

# Лілея

Марина Павленко

*(Забудькувата казка)*

Казав я цю казку чи не казав? Не розказував?

Хіба? Хай уже! Слухайте! А я думав... То що, іще раз казати?..

У тому давньому місті (шкода, не згадаю тепер, як називалося) мешкало багато вдатних майстрів. Серед них особливою вправністю виділявся один юнак. Він був, здається, гончарем. Ні, теслею! Чи, може, бондарем?

Отож таких тонких та вишуканих квітів, як на полотнах юної вишивальниці Олександри, не бачив я ніколи й ніде в цілому світі! Ще сонце тільки перші промені випустило, а вона біля віконця сидить, рожеві й жовтогарячі відтінки під ранкову зорю підбирає, росяну лілею на тлі вранішнього неба гаптує.

То про що ж це я?

Ага, заглянув якимось такої пори в її віконце розчинене Олександр. Тобто ні, це вона Олександрою звалась, а його всі просто... просто різником, ой ні, борони, Боже! Наче... різьбярем звали. Майстром та й годі.

Зазирнув і, як у казках заведено, закохався. Як тут не закохаєшся, коли сидить перед ним на ослінчику юна Лілея!

Себто лілея — на полотні вишита, а на ослінчику — юна та гожа дівчина. За ним же, за Майстром, — небо ранкове рум'яне. Вишите, значить.

Ну, не вишите — справжнє небо.

І дівчині хлопець ув око впав.

На чому я спинився? На тому, що звінчалися вони.

Е ні, як же звінчалися, коли ще й не познайомились?

А нащо їм знайомитись? Ходив щоранку він до своєї кузні повз її віконце — от вони очима й стрічалися! Не питав нічого її — боявся.

Кого боявся? Хіба я не казав? Її мачухи боявся! Бо вона, мачуха, сиділа в цей час у горішньому вікні й геть чисто бачила все. Очищами лютими тільки зирк-зирк! Бувало, на сонце гляне — промінь-другий і відламається! Старий став я, а добре пам'ятаю: глянула колись та відьма на мене, то мені в крижах як заболіло! Як скрутило мене! Устав я, значить, ухопився за того зуба й ледве пошкандибав.

Що я хотів сказати? Ага! Майстер ішов якимсь попід вікно Олександрине... Та й простягнув їй до рук лілею, зі щирого золота сковану. Бо я вже згадував, хлопець був на все місто ювеліром. А вона йому — лілею, на полотні вишиту. Обмінялися, так би мовити, знаками уваги. А мачуха — зирк із балкона! Вірите, з тієї троянди... з тієї лілеї іскри й сипонули! Його, видать, спалити хотіла!

Згорів. Увесь дім згорів. Навіть Олександрине вікно (я казав, що було воно з ґратами?) згоріло дотла.

Олександра, звісно, врятувалася: Майстер ґрати виламав, тільки горіти почало, а

дівчина вже сама в руки йому плигнула.

Мачуха? Вона чорним димом звилася вгору. Кажуть, довго ще висіла над містечком чорна хмара і дощів не пускала.

Чи, може, не так?

Стривайте! Вона ж ото дощем і випала потім! Це від того й досі огірки по городах сохнуть.

Утім, здається, вони повінчалися не тоді...

Справді, не тоді. Бо в неї, не дивувати, мачуха, а в нього ж — рідна матіночка. Не хотіла синочка з бідною одружити: мало, що сирота, — ще й хата згоріла!

Тут уже не питайте: ніяких подробиць не згадаю! Чи то майбутня свекрушенька Олександру на тополю перетворила... Е, ні, то в пісні — на тополю! А ця зіллям хотіла отруїти!

І лиш надумалася тим варивом невісточку напоїти, як воно — хлюп! Крапелька на вишивку з чорнобривцями, ба ні, з лілеєю, впала.

Як воно вийшло? А звідки я можу знати, як вийшло? Я там був чи що? Казали, що тільки зашкварчала та крапля на полотні. Не пий, мовляв, бо кривенькою качечкою станеш.

Ой, то вже не з нашої казки!..

Матінка як налякалася, як помчала кудись! Та й по сьогодні!

А вони залишилися в її домі жити. Згорів? То її згорів, у нього ж будинок із каменю. Як він міг згоріти?

І, знаєте, жили, як риба з водою. Олександра вишивала, чоловік стельмахував.

Ну, те робив, що вмів. А був він, щоб не забути, і майстром, і красенем! Цим і заробляли на хліб насущний.

Чи я казав це? Якщо й казав, то повторити не завадить: урятувало обох уміння та кохання справжнє. Бо якби щось несправжнє було — ніколи б різьблена лілея не заіскрилась, а намальована маківка — не зашипіла, будьте певні!

Вони були щасливі — чи я казав? То не гріх і ще раз повідати: щасливі! Бо разом ото зійшлися:

Почуття і вміння!

Кохання і майстерність!

Отак!

Відтоді в цьому місті (добре, що вже казав його назву, бо зараз вона геть вилетіла з голови!) гербом оголошено... А от що?..

Бач, відгадали! Еге ж — лілею!

І всі — щасливі!

Ох, заморочили ви мене цією казкою!..

Скільки вже повторяти:

Краса і ніжність, друзі мої!

А ще талант і праця...

Може...

*Джерело: Казки з Ялосоветиної скрині*